

FULLS DE DIVULGACIÓ DE LA HISTÒRIA DE FALS

Falchs

13

Grup de divulgació
de la història de Fals

ABRIL 2005, NÚMERO 13

Cal Baixiner

La primera notícia d'aquesta casa la trobem en una anotació en el Registre d'Hipoteques, en ocasió dels capítols matrimonials entre Ramon Guitart Vilalta i la seva futura muller Francesca Simon Pla. Els pactes prematrimonials es van fer l'abril de 1851, i per tal de garantir el dot de la núvia, el Ramon va posar com a penyora la casa i les dues quarteres de terra que l'envoltaven. I no és que el dot fos cosa de l'altre món, sinó que era més aviat molt modest; 15 lliures en efectiu, un gipó de panyo, unes faldilles de baieta, i quatre peces de roba més. En la descripció de la finca hipotecada, s'esmenta que prové d'un establiment a la quarta part del mas Subirana, i que termeneja amb la resta de terres d'aquest mas per la banda del nord i l'est, i amb terres del mas Boixeda pel sud i a sol ponent. S'esmenta també que la casa li va pervenir al Ramon, del seu pare Josep, el qual ja feia més de 15 anys que era difunt.

El Ramon era germà del Josep Guitart, aquell que va entrar com a gendre al mas Tatger en casar-se amb una germana de la pubilla. Posteriorment seria un dels pretendents a l'herència, i després de la partició de la propietat, acabaria sent amo del Tatger. La Francesca era una xiqueta de la parella formada per Mateu Simon Subirana i Rosa Pla, de Sant Mateu. Els habitants de cal Baixiner van tenir set fills, sis noies i un únic noi, que va ser anomenat Josep. Ramon Guitart va traspasar el juny de 1895, a l'edat de 67 anys, i la Francesca li va anar a fer companyia a la freda tomba el maig de 1899. Podem ara especular una mica sobre el nom de la casa, que sens dubte és un malnom. Hi ha un parell de possibilitats. Pot venir de "baixinar", que, segons el diccionari, significa anar d'un indret a l'altre xerrant o xafardejant. L'altra opció seria derivar el nom de "veixina", que, com tothom sap, és una llufa o flatulència. En tot cas, als amos de la casa no els agradava el nom que els adjudicava el veïnat, i sempre que en tenien ocasió, afirmaven que el nom de casa seva era cal Guitart.

Josep Guitart Simon va néixer cap al 1871 i es va casar el 1903 amb Antònia Muns Rossell, que vivia a Torruella però era de Castelltallat. Els va casar el rector de Fals, que llavors era mossèn Piu Madiroles. Una germana de l'Antònia era casada amb l'amo de cal Tico Nou. El 1905 van tenir el primer nen, el Celdoni, però se'ls va morir al cap de quinze dies. Després va arribar l'Antoni (1907), la Montserrat (1909), el Josep (1911), i la Francesca (1914). No van estar de sort i es van morir la majoria dels fills, tret d'una nena i del Josep. El

Josep pare va arribar a la fi dels seus dies el 1927. No era molt vell, tenia 56 anys quan va morir. Hi ha un parell de misteris en la biografia del seu fill i successor Josep. El primer referent al nom; s'hauria d'haver dit Josep Guitart Muns, però en totes les llistes i documents figura com Josep Guitart Vilalta. Sigui com sigui, el jove va simpatitzar amb les esquerres i cap al final de la guerra va emprendre camí cap a la frontera. Va desaparèixer misteriosament. Mai més va donar senyals de vida, tothom al poble va creure que havia estat víctima d'un bombardeig o que havia mort en un camp de concentració francès. Però no, un dia va arribar una notificació del Jutjat de Solsona dient que havia traspassat en dita ciutat el 19 d'abril de 1991.

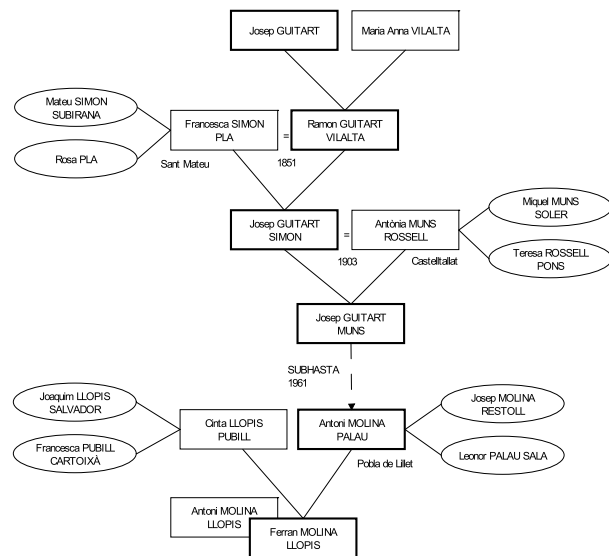

Façana de Cal Baixiner

A començaments de 1938, la família formada per Vicenç Font, de cal Jan del Molí, la muller Concepció Moncunill, de cal Janet, i els seus tres fills, es va instal·lar a la casa buida. Venien de cal Resí, la casa veïna, d'on els havien tret. Com altres cases aïllades, van patir el saqueig de les tropes nacionals, que se'ls van endur un ruc, dues cabres i dues calderes d'aram. La família Font s'hi va estar fins l'any 1943, quan van marxar a cal Trilla, al barri de les Casetes de Rajadell. A continuació va habitar cal Baixiner una parella amb fills, originaris de la Franja de Ponent. L'home es deia Josep Forradellas Payàs i havia estat treballant un temps a Montconill. L'única cosa que sabem d'ell és un informe que va dirigir l'alcalde de Fonollosa a la Guàrdia Civil de Manresa, en el qual s'expressa que aquest veí de cal Baixiner ha mantingut bona conducta, abans, durant, i després de la guerra, que és addicte als partits de dretes, i que està afiliat a la FET i a les JONS. Val a dir que semblants informes político-socials eren comuns durant els primers anys de la postguerra. Van viure uns quants anys a la casa, sense pagar cap

lloguer, fins que el 1946, o poc després, van agafar els patracols i van dirigir-se a Manresa.

Mentrestant, el rebut de la contribució quedava sense pagar, Després dels preceptius avisos al tauló d'anuncis de l'Ajuntament i al Butlletí de la Província, el 16 de febrer de 1961 la casa va ser embargada per l'administració tributària. El 23 de març, a l'Ajuntament de Fonollosa, es va procedir a la subhasta pública de l'immoble. El preu de sortida va ser de 2.230 pessetes i no hi va haver cap postor. En segona convocatòria, se la va emportar per 1.115 pessetes l'Antoni Molina Palau. L'Antoni era natural de la Pobla de Lillet, però des del 1931 que residia a Manresa. Va haver d'invertir molts diners en arreglar la casa, ja que durant els anys que va estar abandonada i esbalandrada s'havia deteriorat força. Va fer la teulada, i va convertir unes corts i galliners que estaven adossades a la casa pel cantó nord, en un edifici habitable. Durant les obres, va aparèixer enterrada una pedra quadrada, que era la base d'una antiga premsa de vi. Ara la pedra és un element decoratiu que es pot veure al costat de la porta principal. El paorós incendi de 1994 va afectar de mala manera la casa. Es va ficar el foc a les golfes i les flames van malmetre la teulada, que va haver d'ésser feta de nou.

L'Antoni i la seva muller Cinta Llopis van pujar regularment a la seva segona residència fins que la salut els hi va permetre. Llavors van fer donació de la casa als seus fills Ferran i Antoni Molina Llopis, que són els propietaris actuals.

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.